

8 mars 2026

MEDLEMSBREV 2 2026

Hej kära Vänner

Vi vet lika lite som tidigare hur framtiden för ArkDes kommer att gestalta sig. Den ny tillsatta styrelsens första stora uppgift är att ta fram en vision för den nya myndigheten, med det gamla namnet *Moderna Museet*. Efter sommaren ska även en ny Överintendent finnas på plats. För vår del avvaktar vi händelseutvecklingen och fortsätter med vår programverksamhet under det formellt sett korrekta namnet *Arkitekturens Vänner*, som vi heter hos Bolagsveket.

Sedan vårt förra Medlemsbrev har vi haft visning på ArkDes av utställningen Ung Svensk Form. Stort tack till Axel Swanstein från Svensk Form och Carl-Oscar Linné från ArkDes. Vi besökte även Träskolan vid Campus Sickla, den först färdigställda byggnaden i Atrium Lungbergs stadsbyggnadsprojekt Stockholm Wood City. Tack till Veronica Sundqvist från Liljewall Arkitekter. I medlemsbrevet annonserade vi om den kommande visningen av Kvarteret Plankan på Södermalm med Gabriel Herdevall från Södergruppen Arkitekter. Den blev omgående fulltecknad så vi hoppas på en repris längre fram i vår. Vårens första aktivitet blir en visning av Kvarteret Gårdslunden vid Fridhemsplan. Liksom Träskolan är det ett träbyggnadsprojekt och liksom Kv Plankan handlar det om ny innerskärningsbebyggelse. Sedan följer besök hos Bergmans rivningshotade Konstgjuteri i Enskede, en föreläsning om ljusdesign med Kai Piippo samt en visning av konst och arkitektur i 100-årsfirande Konserthuset. Carl Milles fontänggrupp framför, Orfeusbrunnen, är för övrigt gjuten hos Bergmans Konstgjuteri. Programmet sträcker sig över mars-april, vi återkommer med ytterligare några aktiviteter i maj.

PROGRAM

KVARTERET GÅRDSLUNDEN VID FRIDHEMSPLAN

Bakom en välbekant 1970-talsfasad vid Fridhemsgatan döljer sig ett helt nytt innerskärningskvarter. Här uppför Alecta Fastigheter en modern träbyggnad med 39 lägenheter, tak- och gårdsterrasser, ritat av Okidoki Arkitekter. Följande texter är hämtade från deras beskrivning av projektet.

Gården - den undagömda trädgården. Att kliva in på gården är som att stiga in i en annan värld. Här väntar en stilla, grönskande innerskärning där tempot saktar in och luften känns lättare. Den ljusa, grusade gårdsytan omges av frodiga växtbäddar i böljande och mjuka former. Tvärställda träspaljeer med klättrande grönska och integrerade portaler bildar en rumslighet, där varje del av gården bjuder på något nytt att upptäcka.

Ett hus gestaltat med omsorg. Gårdslunden är ett omsorgsfullt gestaltat bostadshus där samtida arkitektur möter tradition. Den vackra träfasaden ger byggnaden en varm och naturlig karaktär, samtidigt som detaljerna vittnar om gediget hantverk med inspiration från klassisk byggnadskonst.

Generösa balkonger och takterrasser löper längs fasaden och öppnar upp mot innerskärningens grönska. Bakom fasaden ryms bostäder i olika storlekar och karaktärer, från yteffektiva ettor till en rymlig sexa, ljusa etagelägenheter med soliga takterrasser, samt stadsradhus i två plan.

Interiören. Gårdslundens interiör präglas av en ljus och harmonisk skandinavisk stil, där naturliga material, omsorgsfulla detaljer och välbalanserad färgsättning skapar en lugn och inbjudande atmosfär. Höga profilerade socklar och breda foder runt dörrar och fönster tillför en subtil sekel-skifteskaraktär. Färgpaletten är ljus och sober med väggar i bruten vit, ett kök i dämpad gröngrå ton och snickerier i varmgrått.

Arkitekt **Pernilla Liva**, Okidoki Arkitekter, Projektledare **Oskar Sköldefors**, Blue Planet Management samt Affärsansvarig stadsutvecklare **Helena Ågren**, Alecta fastigheter, kommer att vara våra guider. Det är fortfarande en byggarbetsplats, med beräknad inflyttning till sommaren.

TID OCH PLATS: Måndag den 23 Mars, kl 13.00-15.00

Vi samlas strax före 13.00, vid Fridhemsplan 26 för en genomgång innan vi besöker bygget.

OBS! Anmälan och avgift

Anmälan via mail. Vi kan vara max 18 besökare.

Avgift 100:-/person, betalas i förväg via BG eller Swish, men först när plats bekräftats.

HERMAN BERGMAN KONSTGJUTERI

Herman Bergmans Konstgjuteri grundades 1895 av Herman Bergman. Det är därmed ett av de äldsta men även största konstgjuterierna i Skandinavien. Fram till 1950 låg det vid Roslagsgatan för att då flytta ut till Gamla Enskede.

Många av landets främsta skulptörer har låtit gjuta sina verk hos Bergmans, som Carl Milles, Per Hasselberg, Carl Eldh och Christian Eriksson liksom mer sentida som Marie-Louise Ekman och Marianne Lindberg De Geer. Man använder sig av två kompletterande gjutmetoder. Den första har anor från antiken och kallas cire-perdue (förlorat vax), särskilt lämpad för detaljerade skulpturer och konstföremål. Den andra metoden är sprungen ur industrialismen, och kallas för sand- eller styckformning och används framför allt till stora statyer och monument.

Lokalerna i Enskede är specialanpassade efter verksamheten, ugnarna, smältan, arbetsflödena, och låter sig inte utan vidare flyttas till någon annan plats. Fastighetsägaren har dock sagt upp hyreskontraktet och har för avsikt att riva huset för att i stället bygga bostäder på tomten. En kulturhistoriskt unik verksamhet hotar därmed att gå i graven. För tillfället är situationen den att gjuteriet kan vara kvar året ut men sedan måste en ny lösning hittas.

Herman Bergmans yngre släkting **Per-Ulrik Bergman** kommer att berätta om Herman och hur gjuteriet startade och dess historia fram till idag för att sedan visa oss runt i gjuteriet och ateljén. Visningen tar ca två timmar.

TID OCH PLATS: Onsdag den 8 April, kl 16.30 - 18.30 (ca).

Vi samlas strax före 16.30 vid Sandsborgsvägen 44 i Enskede.

Närmaste T-bana är Skogskyrkogården.

OBS! Anmälan och avgift

Anmälan via mail. Vi kan vara högst 12 besökare.

Avgift 300:-/person, betalas i förväg via BG eller Swish, men först när plats bekräftats. Att avgiften är högre än normalt beror på att Bergmans tar drygt 3.000:- för en visning.

OM LJUS OCH NYA MÖJLIGHETER

Kai Piippo är en av Sveriges mest inflytelserika ljuddesigner och en central person i etableringen av ljusdesign som arkitektonisk disciplin. Kai har jobbat med ljus i 40 år på scen, utställningar, arkitektur, inom stadsomvandling och blivit flerfaldigt prisbelönad. Han kommer att tänka högt om ljuset och dess kraft och potential, om nya möjligheter i den digitala tiden samtidigt som ny kunskap kommit fram om ljusets hälsobringande effekter.

1991 grundade Kai ljusdesignföretaget Ljusarkitektur, som 2013 slogs samman med ÅF Lighting, numera en del av AFRY där han är designchef. Bland hans uppmärksammade projekt finns House of Sweden i Washington, Hisingsbron i Göteborg, Kungsgatan, Kungsträdgården, Mariatorget och Centralstationen i Stockholm liksom Ishotellet i Jukkasjärvi. 2020 ljussatte han Dramatens fasad under Nobel Week Lights. Kai Piippo är även efterfrågad som föreläsare och samarbetar nära med KTH i utbildningsfrågor.

TID OCH PLATS: Torsdag den 16 April, kl 17.00 - 18.30 (ca).

Vi samlas strax före 17.00, på AFRY Architects kontor, Döbelnsgatan 54, mellan Surbrunnsgatan och Frejgatan. Närmaste tunnelbana är Odenplan men även buss 4 har hållplats rätt nära på Odengatan.

OBS! Anmälan och avgift

Anmälan via mail.

Avgift 100:-/person, betalas i förväg via BG eller Swish, men först när plats bekräftats.

KONSERTHUSET 100 ÅR

Det blå konserthuset vid Hötorget är ett av Stockholms mest berömda byggnadsverk och hem åt Kungliga Filharmonikerna. Här arrangeras årligen över 200 konserter med orkestermusik, kammarmusik, jazz- och världsmusik samt utställningar och många andra evenemang. Varje år står Konserthuset och orkestern dessutom i världens centrum i samband med Nobelprisutdelningen.

"Konserthuset i Stockholm är ett av Sveriges största arkitektoniska mästerverk. Det invigdes 1926, skapat av arkitekten Ivar Tengbom under en expansiv tid i Stockholms historia.

Stockholms Konserthuset bildades 1902 för att bedriva regelbunden konsertverksamhet i Stockholm. Orkestern spelade bland annat på det ganska slitna Auditorium vid Norra Bantorget och behovet av ett eget konserthus växte. Med insamlade medel och ett lotteri fick man ihop tillräckligt för att utlysa en arkitektävling, som Ivar Tengbom vann.

På den utsedda tomten vid Hötorgets torgstånd och mitt bland de litet slitna, murriga och låga husen runtomkring skulle ett klassiskt grekiskt tempel resas till musikens ära, enligt hans starka vision. Konserthuset byggdes åren 1923-26. Huset är ett av Stockholms bästa exempel på nyklassicism under en epok som andades demokratiska ideal och fann stilmässig inspiration i demokratins vagg - Aten.

Konserthusets generösa och "demokratiska" publikutrymmen var en nyhet för tiden - de olika samhällsklasserna gick genom samma portar för att först längre in i huset finna sina platser.

Huset skapades av arkitekten Ivar Tengbom och smyckades av tidens ledande formgivare och konstnärer, som till exempel Carl Milles, Isaac Grünewald och Carl Malmsten."

En guide från Konserthuset tar oss med runt i Konserthusets foajéer och salar och berättar om konstskatterna, husets tillkomst och långa historia.

TID OCH PLATS: Onsdag den 22 April, kl 16.00 - 17.00 (ca).

Vi samlas strax före 16.00, i biljettkassan, ingång från Sveavägen.

OBS! Anmälan och avgift

Anmälan via mail.

Antalet deltagare till visningen är begränsad till 25 personer.

Avgift 160:-/person, betalas i förväg via BG eller Swish, men först när plats bekräftats. Den högre avgiften beror på att Konserthuset debiterar visningsavgift.

MEDLEMSAVGIFT 2026

Den här tiden på året är det hög tid att be alla som vill fortsätta att delta i Vänföreningens program att betala in årsavgiften för 2026. Det hoppas vi förstås att alla vill och alla är naturligtvis även välkomna att locka med nya medlemmar bland släkt och vänner.

Medlemsavgiften gäller per kalenderår och är 2026 oförändrat densamma som de närmast

föregående åren:
Enskild medlem 400:-
Parmedlemmar på samma adress 600:-
Medlemskort för 2026 skickas ut allt eftersom medlemsavgiften betalas in

VAD MER....?

BETALNINGAR

Betalning av medlemsavgift liksom för avgiftsbelagda program görs, om inte annat anges, till föreningens

BG 5481-5634, eller
Swish 123 386 03 68.

Var noga med att ange namn och vad betalningen avser.

MAILADRESSER

Vi försöker spara in på kopiering och portokostnader. Så, om ni får detta medlemsbrev som traditionell ytpost, skicka oss en mailadress för framtida utskick. Det är även enklare och snabbare att informera om vad som händer och eventuella ändringar via mail. Vi skulle helst helt vilja avskaffa pappersutskick det kommande året.

ANMÄLAN TILL PROGRAM

Anmälan görs, om inte annat anges, via mail till föreningen: vannerna@arkdes.se. Kansliets telefon är för närvarande ur funktion! Vid förhinder att delta i anmält program vänligen meddela detta så snart som möjligt, så att andra kan ges plats. Vi har ofta en väntelista till visningarna.

ArkDes 2026 - Vad händer?

Tills vidare har ArkDes en hemsida med alla uppgifter om kommande utställningar och aktiviteter på museet. Där kan man även anmäla intresse att få ArkDes nyhetsbrev, för löpande info om vad som händer på ArkDes.

CAFÉ BLOM

Café Blom har öppettid varje dag utom måndag mellan 11.00 och 17.00, fredag till 19.00. Med medlemskort i Arkitekturens Vänner har man 5 % rabatt på allt utom alkoholhaltiga drycker.

Vårlyjus

Pia Kjellgren Schönning

Ylva Lagerquist

Klas Schönning

Arkitekturens Vänner

c/o ArkDes
Box 16410
103 27 Stockholm
Mail: vannerna@arkdes.se
BG 5481-5634
Swish 123 386 03 68
www.arkitekturensvanner.se